

Network for Studies on Pensions, Aging and Retirement

Persoonlijk pensioen en de nieuwe regels voor premieregelingen

Theo Nijman

Tilburg University

16 september 2015

Wetsvoorstel verbeterde premiereregelingen

- Belangrijke stap naar level playing field met uitkeringsovereenkomsten
  - Beleggingsrisico ook in uitkeringsfase
  - Uitsmeren van schokken
  - Residu gepooled micro-langlevens risico kan bij deelnemers liggen (PPI)
  - Macro-langlevens risico kan bij deelnemers liggen
  - *Zie Ortec, LCP en Bakels et al Netspar projectgroep 2014*
- Kanttekeningen:
  - Inperking uitsmeertermijn
  - Inperking contractruimte projectierendement en toeslagambitie
  - Hoger projectierendement vereist meer risico
  - Afstemmen opbouwfase op uitkeringsfase
  - Verschillen individuele en collectieve toedeling

Individuele toedeling en TGP

- Individuele toedeling goed te combineren met collectieve governance, dus keuzes of keuzemenu door collectief
- Vijf determinanten bepalen deel van pensioenkapitaal dat mag worden opgenomen
  1. Projectierendement (= verwacht toekomstig rendement)
  2. Toeslagambitie (“vaste jaarlijkse stijging uitkeringen”)
  3. Uitsmeren van schokken
  4. Keuze voor hoog-laag constructie
  5. Veronderstelde sterftekansen
- NB: Bij **individuele toedeling** leidt andere keuze “rekenrente” alleen tot te snel/langzaam opnemen eigen pot, **geen herverdeling generaties**
- Netto effect eerste vier determinanten “Toeslagambitie gecorrigeerd projectierendement” (TGP)
- Terecht stelt overheid grenzen aan TGP (toedeling vermogen over tijd)

Individuele toedeling en TGP

- Optimale keuze TGP bepaald door:
  - Keuze nominaal of reëel contract
  - Veronderstelling rendement zakelijke waarden en rente-afhankelijkheid daarvan
  - Indexatie ambitie en rentegevoeligheid daarvan
  - Horizon afhankelijke verschillen in risico
  - Uitsmeren eerdere schokken
- Wetsvoorstel:
  - Sterk rentegevoelige range voor projectierendement;
  - Toeslagambitie vast (term *vaste stijging* ongelukkig)
  - Uitsmeren beperkt tot 5 jaar (motief: herverdeling *collectieve* toedeling)
  - Los hiervan hoog-laag mogelijk
  - Overheid schrijft contract en investment beliefs bijna voor
  - Inperking t.o.v. FTK contracten (10 jaar, toeslagambitie variabel)
  - Waarom als TGP binnen begrenzing ?

Individuele toedeling en TGP

- Alternatief (ook in SER IVc contracten..):
  - Range voor TGP i.p.v. elk van de componenten
    - TGP bepaalt verdeling vermogen over tijd
  - Range niet of minder rente-afhankelijk (voorkom nominale bril en nominaal beleggingsbeleid)
  - Geen maximale uitsmeertermijn (of 10 jaar; level playing field) zolang TGP binnen range
  - Gebruikmaken hoog-laag opnemen in regels TGP (bescherm myopische mensen tegen te snel opnemen)
  - Maximale TGP niet koppelen aan meer risico
- Communicatie eenvoudiger
- Minder snel nominale korting
- Meer ruimte innovatie;
- Level playing als PPR+ (met IGR) toekomst van uitkeringsregelingen
- Geen incentive verhogen uitkering door nemen meer risico

Individuele toedeling en opbouwfase

- Huidige regels beleggingsbeleid opbouwfase (sinds 2009):
  - Life cycle exposure zakelijke waarden
  - Renterisico managen naar aan te kopen garantie
- Garantie aankopen blijft verplichte mogelijkheid in keuzemenu
- Als geen garanties uitkeringsfase ook beleid opbouwfase anders inrichten
- Tijdig veronderstelling maken over keuze uitkeringsfase om beleggingsbeleid daarop af te stemmen, uit te werken in regelgeving

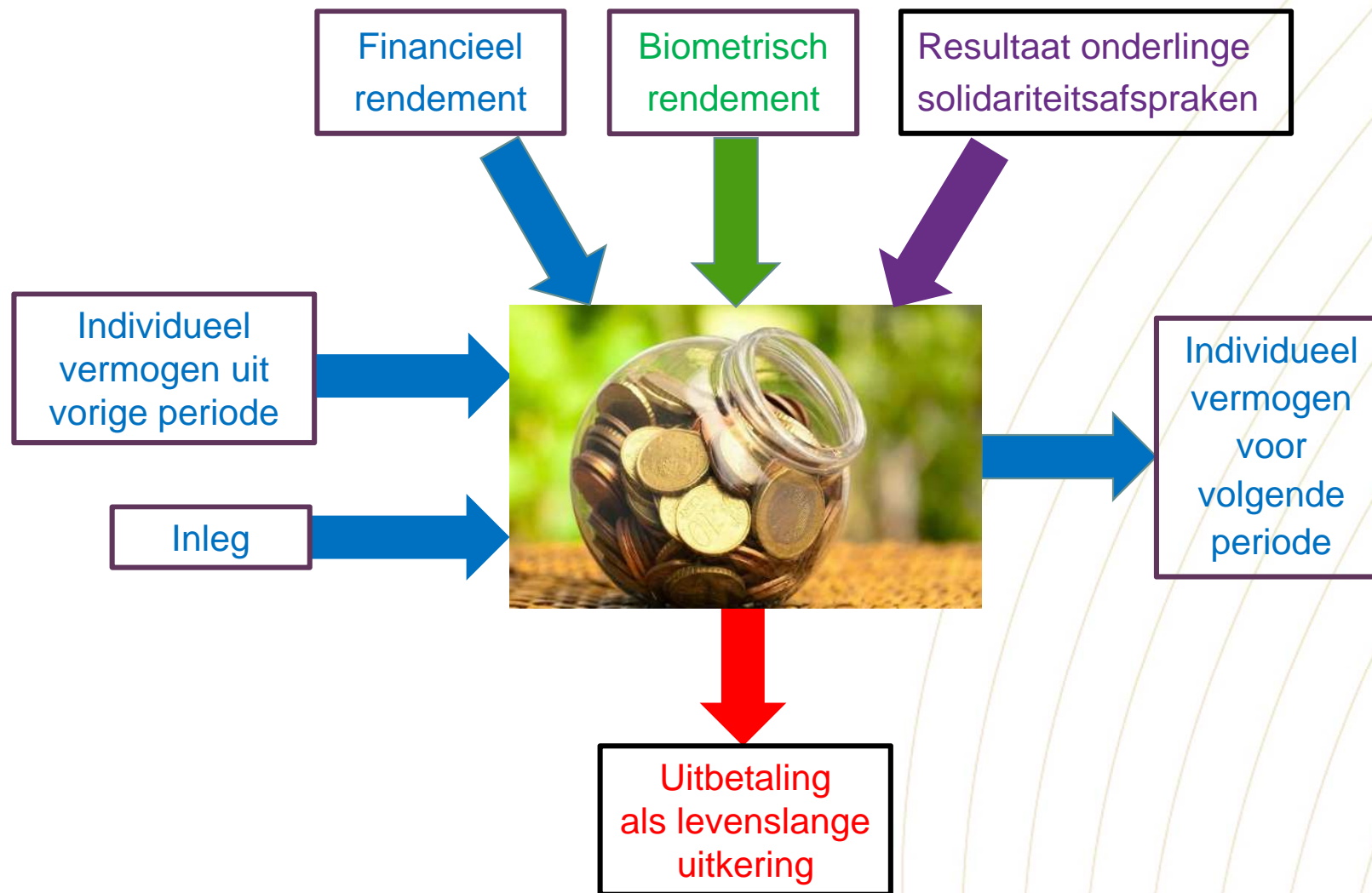
Collectieve toedeling en risicodeling met toekomstige opbouw (SER IVc)

Collectieve toedeling in premieovereenkomst en risicodeling nieuwe opbouw in SER IVc

- Collectieve toedeling premieovereenkomst:
  - Actuarieel fair inkopen in collectief
  - Op of maximaal tien jaar voor pensioenrichtleeftijd
  - Geen directe economische meerwaarde (repliceerbaar)
- Risicodeling nieuwe opbouw (SER IVc)
  - Wel economische meerwaarde (Netspar brief 1)
  - Vraag hoe groot die meerwaarde is
  - Vraag of opweegt tegen nadelen, o.a. discontinuïteitsrisico en gebrek aan maatwerk
  - Vraag staat los van voordelen PPR
    - Maatwerk tussen cohorten
    - Maatwerk binnen cohorten
    - Individueel premiestuur

Persoonlijk Pensioen met uitgebreide Risicodeling (PPR)

Collectieve toedeling

- Toegevoegde waarde t.o.v. individuele toedeling onduidelijk
  - Geen directe economische meerwaarde;
  - Uitsmeren renterisico repliceerbaar: zie AFM regels sinds 2009
  - Collectieve toedeling niet verwarren met **collectieve governance**
  - Gefaseerde toetreding “praktische voordelen in de fase waarin het collectief wordt opgestart” ?
- Wel extra complicaties:
  - Andere “rekenrente” leidt vanwege collectieve regels hier WEL tot herverdeling waarde tussen generaties
  - Discussie over waardering recht leidt tot voorstel nominaal disconteren
    - ... lagere eerste uitkering, *zie latere slides* ...
  - Herrekenen ‘pensioenpunten’ in geval van aanpassingen in verdeelregels, subjectieve parameters (UFR, evt. rendementsverwachtingen, inflatieverwachtingen) en levensverwachting

Impact verschillen projectierendement

- Projectierendement individuele toedeling: $1\% + 0.35 \cdot (7\% - 1\%) \sim 3\%$
  - Veronderstelling geen afslag, grote kans op kortingen
- Projectierendement collectieve toedeling: 1%
- Impact 20% op hoogte eerste uitkering

- Projectierendement collectieve toedeling; risicovrij
  - Onderliggende reden: geen herverdeling of herrekening tussen personen uit subjectieve inschatting verwacht rendement of verwachte inflatie
  - Gevolg: trigger nominaal beleggingsbeleid (*toch weer...*)
  - Gevolg: inkoop en overdrachtstarieven niet actuarieel fair gegeven uitsmeerregels (-> inperking tot 5 jaar uitsmeren)

Initiële uitkeringen vergelijken

- Meer speelruimte individuele toedeling door ontbreken belangenconflict, mag risicopremie incasseren zonder afslag voor indexatieambitie maar niet aantrekkelijk
  - Grote kans op nominale kortingen
  - In verwachting dalende koopkracht
- Vergelijk 'appels met appels'; vergelijk collectieve toedeling met individuele toedeling met prudente indexatie-ambitie
- Opslag op risicovrije rente kan via risicopremie beleggingen of toestaan negatieve indexatie-ambitie
- Bij collectieve toedeling toestaan van opslag op risicovrije rente leidt tot subjectieve herverdeling waarde tussen deelnemers (wel alleen binnen ouderenpool)

Network for Studies on Pensions, Aging and Retirement

Pan-European Personal Pensionproducts

EIOPA consultatie: PEPPs

- PEPP = Pan European Personal Pensionproduct
- Tweede regime, geeft gestandaardiseerde regels voor met name beleggingsbeleid en transparantie (KIDs)
- Motivatie: Meer concurrentie, meer transparantie; belangrijk voor arbeidsmobiliteit
- ‘Personal’ verwijst naar vrije keuze individu om product te kiezen en al in te leggen, personal governance. ‘Personal’ versus occupational ? Maar netto pensioen ?
- In “persoonlijk pensioen” (PPR) refereert persoonlijk aan eigendomsrecht: economische waarde verandert niet door aanpassen van spelregels (*wel risicodeling, wel collectieve keuzes*)
- Politiek gevaar deze regels ook snel doorwerken in PPR voor contracten die collectief zijn afgesloten (IV-a) ?

Beleggingsbeleid in PEPPs

- EIOPA regels betreffen alleen opbouwfase, moet voldoen aan nationale regels uitkeringsfase. *In welk land ?*
- Essentie Nederlands pensioendenken: denk vanuit inkomen i.p.v. kapitaal. Stabiele inkomens vereisen afdekken fluctuatie in verwachte rendementen, ALM.
- Beheersen conversierisico overgang naar opbouwfase buiten beeld EIOPA. Doorgeschoten kapitaaldenken ...

Periodiek overstappen in PEPPs

Vier typen beleggingstrategieën mogelijk:

- a) Life cycle strategies
  - b) Strategies that contain adequate return guarantees
  - c) Balanced funds with a static asset allocation across the life cycle, provided the volatility is moderate (say 25% equity exposure)
  - d) A long term collective investment vehicle where smoothing of shocks is applied
- EIOPA gaat uit van mogelijkheid tot periodiek overstappen naar ander PEPP aanbieder, bv ander beleggingsbeleid, andere kosten,...
  - Complicaties:
    - Nevendoel stimuleren illiquide beleggingen, daarom niet te frequent (*ook niet najagen korte termijn performance..*)
    - Belangrijker: welke waarde krijgt deelnemer mee en toezicht daarop, hoe actuarieel fair te bepalen bij b en d ? Al gerealiseerde schokken, uitsmeren risico's, model risico's... ..

Communicatie en zorgplicht

- Terecht veel aandacht voor belang hiervan in EIOPA stuk
- Key Information Document (KID) niet specifiek voor doelstelling stabiel inkomen
  - Gericht op kapitaalsopbouw i.p.v. inkomensstroom
  - Ontbreekt informatie over doorwerking inflatie(-onzekerheid)
  - Ontbreekt informatie gevolgen al dan niet afdekken langlevensrisico in uitkeringsfase
  - Ontbreekt informatie kortlevensrisico (arbeidsongeschiktheid, nabestaandenpensioen)

Netspar

Network for Studies on Pensions, Aging and Retirement

Samenvatting

Samenvatting

- ❑ Nieuwe regelgeving premie-overeenkomsten belangrijke stap vooruit
- ❑ Meer innovatie mogelijk door minder voor te schrijven in regelgeving
- ❑ Onderscheid collectief delen van risico's en collectieve governance
- ❑ Meerwaarde collectieve toedeling onduidelijk, complicaties evident
- ❑ Inkomensperspectief ontbreekt in PEPP consultatie
- ❑ Belangrijk wat werkingssfeer PEPP regels op termijn zal zijn ..

Network for Studies on Pensions, Aging and Retirement

Mission Netspar contributes to the ongoing improvement of financing opportunities for the 'old age' of Dutch and European citizens through network development, formulating and executing scientific research and knowledge transfer programs.